

Oplysningstiden

- Periode: slutningen af 1600tallet- 1700tallet og frem
- Styreform: Enevælde af Guds nåde (adelens magt var stærk begrænset)
- Fremherskende idé om samfundets indretning:
 - Accept af eksisterende hierarkiske samfundsforhold og kirkens lære (menneskets syndighed og realisering af menneskets lykke i Guds rige.)
 - Økonomi: Merkantilisme – dvs. stramme tøjler på den økonomiske frihed med det formål at gøre staten så rig som muligt på ædelmetaller. Fri handel var farlig, da man kunne blive nødt til betale ædelmetaller for produkter, man ikke selv kunne producere.

Oplysningstiden

- Fremvoksende handelsborgerskab i byerne, som ønskede at gøre op med de stramme tøjler på handlen- Bl.a. Gennem indflydelse på den førte politik
- Det var fra denne gruppe, at de mest fremtrædende oplysningstænkere kom.
- Inspirationen kunne dog spores helt tilbage til Renæssancen
- Men startede for alvor i England indtil franske filosoffer overtog initiativet. (Roussaeu, Montesquieue, Voltaire, fx)
- Lå til grund for tankerne bag den amerikanske uafhængigheds erklæring, den franske revolution og senere på det liberale demokrati og FNs menneskerettighedscharter fra 1948.

Oplysningstiden

- Tanker – videnskab
- Fordomme skulle udryddes
- Empirisme (erfaringsbaseret videnskab) og rationalisme (fornuftsbaseeret tænkning) vandt frem
- Newtons love – naturlovene

Oplysningstiden

- Tankerne - straf:
- Opgør med straf som opdragelsesmiddel
- Mere humane straffemetoder af fanger (frihedsberøvelse)
- Menneskets potentiale skulle udfoldes ikke begrænses

Oplysningstiden

- Tankerne – religion:
- Religionsfrihed og tolerance
- Skepsis overfor overtro og vanetænkning – Gudgivne sandheder
- Nogle betragtede Gud, som den store fraværende ”urmager”
- Andre troede slet ikke på Gud (kun de få.)
- Uden alle de gudgivne sandheder var der i stedet naturlovene.

Oplysningstiden

- Tanker - politik
- Fx Locke